

RISKER OCH SKADOR PÅ GRUND AV IMMATERIALRÄTTSSINTRÅNG I EUROPA

Medvetenhetskampanj 2021

RISKER OCH SKADOR PÅ GRUND AV IMMATERIALRÄTTSSINTRÅNG I EUROPA

Covid-19-pandemin och den efterföljande ökade näthandeln och konsumtionen av digitalt innehåll har gett nya insikter i de risker och skador som immaterialrättsintrången i Europa medför och sätter farorna för konsumenterna i blyxtbelysning.

Konsumenterna tycker det är svårt att skilja mellan äkta och falska varor, särskilt på nätet. I allmänhet menade 1 av 3 personer (men i vissa länder så många som 1 av 2) och i genomsnitt nästan 1 av 10 européer (9 procent) att de hade vilseletts att köpa förfalskningar. De tycker också det är svårt att skilja mellan lagliga och olagliga källor för digitalt innehåll⁽¹⁾.

Medan näthandeln blomstrar – över 70 procent av européerna handlade på nätet under 2020, enligt Eurostat – har osäkerheten över förfalskade produkter blivit ett allt större problem för konsumenterna.

En gemensam studie av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO) och Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) uppskattade att förfalskade produkter utgör **6,8 procent av EU-importen** till ett värde av **121 miljarder euro** och påverkar alla sektorer, från kosmetika och leksaker, vin och drycker, elektronik och kläder till pesticider och läkemedelsprodukter.

Produktförfalskare agerar snabbt i den globala ekonomin, missbrukar den moderna logistiken och de rättsliga mekanismerna för underlättande av handel, och trivs bra i ekonomier som saknar solid samhällsstyrning. Samtidigt som brottslingarna fortsätter att använda alla tillgängliga transportmedel för olaglig handel, visar beläggen att beslag från containerfrakt till sjöss fortsätter att dominera vad gäller volymen och värdet på varor som tas i beslag. Containertransport till sjöss fortsätter att vara en viktig kanal för att skicka förfalskade varor – främst från Östasien och i synnerhet Kina och Hong Kong, som står för 80 procent av det totala värdet av förfalskningar som tas i beslag från containrar över hela världen⁽²⁾.

⁽¹⁾ [European Citizens and Intellectual Property, oktober 2020, EUIPO](#)

⁽²⁾ [Misuse of Containerised Maritime Shipping \(europa.eu, OECD-EUIPO, februari 2021\)](#)

Avsevärda risker för medborgarna

Förfalskade produkter innebär allvarliga hälso- och säkerhetsrisker för medborgarna då de vanligtvis inte överensstämmer med kvalitets- och säkerhetsnormer och kan innehålla farliga ingredienser eller delar: en kvalitetsanalys av EUIPO visade⁽³⁾ att stora risker är förknippade med exponeringen för **farliga kemikalier**.

Oron för skador på människor och miljön genom produktion, användning och bortskaffande av förfalskade pesticider och kemikalier har gjort att verkställande myndigheter har samordnat periodiskt återkommande, massiva brottsbekämpande operationer över gränserna. Operationerna *Silver Axe*⁽⁴⁾ har sedan deras lansering gjort att myndigheterna kunnat beslagta 1 222 ton olagliga och förfalskade pesticider, herbicider och gödselmedel.

Den globala handeln av förfalskade läkemedelsprodukter uppskattades⁽⁵⁾ till **4 miljarder euro**. Post- och kurirtjänster är de främsta transportmedlen för förfalskade läkemedelsprodukter som det handlas med globalt. Oron över förfalskade varor har blivit ännu större under covid-19-pandemin.

Det ökade antalet förfalskade läkemedel, däribland antibiotika och smärtstillande medel och andra medicinska produkter som personlig skyddsutrustning och munskydd, har särskilt lyft fram detta fenomen, där de som gör intrång i immaterialrätten utnyttjar medborgarnas osäkerhet när det gäller nya behandlingar och vacciner⁽⁶⁾.

⁽³⁾ [EUIPO DANGEROUS COUNTERFEIT STUDY.docx \(europa.eu, juni 2019\)](#)

⁽⁴⁾ Operationen Silver Axe inleddes 2012 och omfattar nu nästan 30 länder över hela världen, [Operation Silver Axe strikes for the fourth time seizing over 550 tonnes of illegal pesticides | Europol \(europa.eu, Europol\)](#)

⁽⁵⁾ [Trade in Counterfeit Pharmaceutical Products \(OECD-EUIPO, mars 2020\)](#)

⁽⁶⁾ [Europol predictions correct for fake COVID-19 vaccines | Europol \(europa.eu\)](#)

Inblandning av kriminella organisationer

Beläggen har allt mer bekräftat att kriminella organisationer är involverade i intrången i immaterialrätten och kopplingen mellan immaterialrättsbrott och andra brott, såsom narkotikahandel, tvångsarbete, it-brottslighet, bedrägeri, dokumentbedrägeri och penningtvätt⁽⁷⁾. Immaterialrättsbrott ses som en lönsam verksamhet med hög avkastning på investering, låg risk för upptäckt och relativt låga straff (kortare fängelsestraff, lägre böter) jämfört med andra olagliga verksamheter.

Digital piratkopiering utgör också en lukrativ marknad för dem som gör intrång i immaterialrätten. Bara på området bredbands-tv (IPTV) genereras varje år **1 miljard euro i olagliga intäkter** genom tillhandahållandet och konsumtionen av digitalt innehåll i EU som innebär intrång i upphovsrätten⁽⁸⁾. Med skada för upphovsmakare och legitima företag användes dessa olagliga tjänster av 13,7 miljoner människor i EU under 2019 (dvs. 3,6 procent av EU:s befolkning).

Immaterialrättsintrång på sociala medier

Utöver hälso- och säkerhetsrisker leder ofta köp av förfalskade varor och tillgång till piratkopierat digitalt innehåll till säkerhetsöverträdelser och ekonomiska förluster för konsumenter som handlar i nätbutiker, på plattformar och elektroniska marknadsplatser; vilket också kan nås via sociala medier.

I en aktuell analys⁽⁹⁾ betonades missbruket av sociala medier till fördel för förfalskningsbrott och piratkopiering. I en granskning av miljontals offentliga diskussioner på Facebook, Twitter, Instagram och Reddit fann man i EUIPO:s forskning att en tredjedel av samtalen om digitalt innehåll (35 procent) möjligen kunde avse piratkopiering, där man mest diskuterade piratkopiering av film och musik, särskilt på Reddit och Twitter. En märkbar ökning av piratrelaterade

⁽⁷⁾ [EUROPOL-EUIPO Polycriminality Report 2.docx \(europa.eu\)](#)

⁽⁸⁾ [IPTV Study \(europa.eu\), november 2019](#)

⁽⁹⁾ [Monitoring and analysing social media in relation to IP Infringement \(April 2021\)](#)

diskussioner under månaderna vid pandemins början under våren 2020 identifierades även. I forskningen betonades dessutom att 11 procent av samtalen kring fysiska produkter även möjligen kunde avse förfalskningar.

Immateriellrättsintrång skadar legitima företag och i synnerhet små och medelstora företag

Immateriellrättsintrång drabbar inte bara konsumenterna, utan orsakar även väsentlig skada för EU:s ekonomi. De påverkar de legitima intressena hos ekonomiska aktörer inom EU och snedvrider spelplanen för den inre marknaden. Inom den lagliga ekonomin går varje år 83 miljarder euro i försäljning förlorade inom 11 centrala sektorer som är särskilt känsliga för förfalskningar, utöver förlusterna på 15 miljarder euro i skatt och arbetsgivaravgifter. 670 000 arbetstillfällen uppskattas varje år gå förlorade i EU inom dessa sektorer på grund av förfalskningar.

Immateriellrättsintrång är särskilt skadligt för små och medelstora företag (SMF). Enligt den [resultattavla för små och medelstora företag om immateriella rättigheter](#) som EUIPO har offentliggjort, uppger ett av fyra små och medelstora företag i EU att det har drabbats av immateriellrättsintrång. 33 procent av de företag som innehar immateriella rättigheter såsom varumärken eller patent rapporterade en allmänt förlorad omsättning, 27 procent att deras anseende skadats och 15 procent att de förlorat konkurrenskraft på grund av immateriellrättsintrång.

Under pandemin använde företagen sig allt mer av [portalen för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter](#) som inrättats av EUIPO för att underlätta utbytet mellan rättighetshavare och verkställande myndigheter (tull och polismyndigheter), vilket visar att företagen kan ha lidit ett ökat antal intrång i sina immateriella rättigheter.

På motsvarande sätt har också ett positivt samband bekräftats mellan innehav av immateriella rättigheter och ekonomisk prestation, vilket är särskilt tydligt för små och medelstora företag⁽¹⁰⁾. Innehavare av immateriella rättigheter presterar bättre än icke-innehavare. Totalt sett är intäkterna

⁽¹⁰⁾ [Firm level IP-contribution study](#), EPO-EUIPO, februari 2021.

per anställd cirka 55 procent högre för immaterialrättsinnehavare än för bolag som inte innehar immateriella rättigheter. Detta förhållande är särskilt tydligt för små och medelstora företag. Små och medelstora företag som äger immateriella rättigheter (även om de är färre än 9 procent) har 68 procent högre intäkter per anställd än små och medelstora företag som inte äger några immateriella rättigheter (med justering för andra relevanta faktorer) och betalar också högre löner. Om man blickar framåt kan immaterialrättsintensiva industrier i allmänhet, och små och medelstora företag som är innovativa med nya tekniker i synnerhet, förväntas spela en avgörande roll som draglok för Europas ekonomi ur pandemikrisen.

Att förstå affärsintrångsmodeller och involvera förmedlare för bättre verkställighet

Genom att bättre förstå de affärsmodeller som de som gör intrång använder för att tjäna pengar kan verkställighetsåtgärder anpassas och förstärkas samtidigt som relevanta parter kan involveras i kampen mot förfalskningsbrott och piratkopiering.

Medan immaterialrättsintrång blir allt tydligare i miljön på nätet, spelar domännamn en viktig roll i ett antal affärsmodeller som gör intrång i immaterialrätten på nätet, med skadliga konsekvenser för konsumenter, immaterialrättsinnehavare och hela ekosystemet av domännamn. Nu när antalet domännamn har blivit fler än 375 miljoner globalt har domänockupation ("cybersquatting") blivit ett verkligt problem för legitima märken och konsumenter och kan vara ett särskilt svårt problem för små och medelstora företag, vilka ofta saknar resurser för att aktivt övervaka sin webbnärvaro för att spåra domänockupation och skydda sina märkens anseende.

En aktuell analys från EUIPO⁽¹¹⁾ av 1 000 domännamn (liknande och variationer) relaterade till 20 deltagande märken visade att hälften av dem betraktas som tvivelaktiga, dvs. pekar mot webbplatser som säljer förfalskningar.

⁽¹¹⁾ [Focus on Cybersquatting: Monitoring and Analysis \(May 2021\)](#)

EUIPO har analyserat⁽¹²⁾ goda rutiner som implementeras av registerförvaltare och registreringsenheter för förhindrande av missbruk av domännamn för intrångsaktiviteter, såsom framtagning av lämpliga villkor och förbehåll, begränsningar av användning av proxytjänster, uppbyggnad av system för att verifiera registrantens identitet och upptäcka och agera vid oegentlig domänregistrering.

Vissa registreringsenheter har också infört processer för upptäckt och nedtagning riktade mot domäner med olagligt innehåll, i samarbete med offentliga eller brottsbekämpande myndigheter. De samarbetar även med immaterialrättsinnehavare och verkställande myndigheter för att utbyta information och begränsa användningar som innebär intrång i immaterialrätten för domännamn.

EUIPO har dessutom utforskat användningen av sociala medier i intrång i immaterialrätten, såsom webbhotell, streamning eller länkning till innehåll som medför intrång i immaterialrätten eller reklam i sociala medier för denna typ av innehåll som kombinerar offentlig och sluten gruppkommunikation för att förhindra immaterialrättsåtgärder.

Förebyggande och korrigerande goda rutiner tas fram för att hantera immaterialrättsintrång.

Samarbete med förmedlare

Förutom traditionella verkställande organ (polisen, tullen) som är viktiga för säkerställandet av immaterialrätten finns det andra aktörer som tar på sig en allt viktigare roll, särskilt förmedlarna, vars legitima tjänster missbrukas av dem som gör intrång och som ofta är den första anhalten för rättighetshavare som försöker stoppa intrånget.

Marknadsplatser för elektronisk handel öppnar upp stora nya möjligheter för legitima säljare att komma in på nya marknader och finna konsumenter. De kan dock även missbrukas för att sälja förfalskningar.

Många av de stora marknadsplatserna för elektronisk handel har redan installerat program som hjälper rättighetshavarna att anmäla immaterialrättsintrång på sina plattformar. Många

⁽¹²⁾ [2021 Discussion Paper on Domain Names FullR_en.pdf \(europa.eu, EUIPO, mars 2021\)](#)

rättighetshavare känner kanske inte till befintliga program eller är nedtyngda av att behöva lämna sin information flera gånger på olika plattformar. För många plattformar är det inte lätt att veta, eller lätt att kontrollera, om det rör sig om den legitima immaterialrättsinnehavaren när information om immaterialrättsintrång inkommer på deras marknadsplatser. EUIPO utvecklar därför en integrerad säker onlinetjänst för att underlätta detta samarbete mellan immaterialrättsinnehavare och marknadsplatser för elektronisk handel, vilken identifierar och tar bort poster som gör intrång i immaterialrätten genom portalen för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.

I takt med de tekniska framstegen, expansionen av elektronisk handel och virtuella marknadsplatser och nya affärsmodeller som snabbt omvandlar den ekonomiska och sociala miljön, måste olika aspekter anpassas omkring registrering, utnyttjande och säkerställande av immaterialrätten.

Nya tekniker och säkerställande av immaterialrätten

Tekniken erbjuder ett flertal lösningar för att skydda äganderätten och försvara legitima leveranskedjor. Marknaden för tekniska metoder att bekämpa förfalskningar är dock bred och sammansatt. Teknikerna utvecklas snabbt och information om dem är inte lätt att tillgå.

För att hjälpa företagen att maximera sitt skydd mot förfalskningar genom att dra nytta av de många tekniska lösningar som finns att tillgå har en vägledning getts ut om teknik för bekämpning av förfalskningar⁽¹³⁾ som ska vägleda företagen genom de främsta typerna av teknik för bekämpning av förfalskningar. Detta kan röra sig om elektronisk identifiering eller spårningsverktyg, hur man placerar märkningar på produkter eller förpackningar, samt andra kemiska, fysiska, mekaniska och digitala verktyg. Vägledningen visar de mest kostnadseffektiva och praktiska sätten att skydda immaterialrätten och beskriver tydligt kraven för genomförande och kostnaderna. Ett särskilt sökverktyg som hjälper företagen att hitta de lösningar för bekämpning av förfalskningar som bäst passar deras företag ska tas fram baserat på denna vägledning.

Dessutom utforskas blockkedjeteknikens potential att säkerställa att de (bestyrkta) originalprodukterna kan erkännas som original vid alla platser i leveranskedjan, av logistikföretag

⁽¹³⁾ [2021 Anti Counterfeiting Technology Guide en.pdf \(europa.eu, EUIPO, februari 2021\)](#)

eller verkställande myndigheter (såsom tullen, när det är fråga om import). Planer finns att utforma och konstruera en infrastruktur som är öppen och interoperabel (dvs. att den kan kopplas till företagens befintliga spårningslösningar och verkställande myndigheters riskanalyssystem) som även skulle länkas till [portalen för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter](#).

Utöver de sociala, miljömässiga och ekonomiska skadorna kan immaterialrättsintrång även leda till förlust av anseende och till att innovation, kreativitet och FoU-investeringar undergrävs.

Denna utmanande kris har definitivt lyft fram nödvändigheten att ta fram hållbara lösningar genom att identifiera bästa praxis och använda nya tekniker i bekämpningen av kriminella organisationer som producerar, distribuerar och säljer förfalskade varor och piratkopierat digitalt innehåll. Spridningen av effektiva medvetenhetskampanjer är också avgörande i kampen mot detta hot.

Relevansen av ett stärkt globalt samarbete mellan alla berörda parter, både offentliga och privata, är centralt i denna insats. Immaterialrättsbrott bör åter prioriteras på europeisk nivå som del av kampen mot internationell brottslighet.

På samma sätt bör man på internationell nivå fortsätta insatserna med att förbättra skyddet och säkerställandet av immaterialrätten i tredje land, i synnerhet i Kina, Latinamerika, Sydostasien och Afrika, som del av de samarbetsprogram för vilka EUIPO är genomförandeorgan, och på så vis ta itu med förfalskningsproblemet vid dess potentiella källa.

RISKER OCH SKADOR PÅ GRUND AV IMMATERIALRÄTTSSINTRÅNG I EUROPA